

Circa un sfert din moldoveni nu locuiesc în Moldova

De ceva timp, în Moldova este dificil să găsești o muncă bine plătită. Majoritatea locurilor de muncă disponibile sunt concentrate în orașe, care în rezultat au condiționat o migrație semnificativă în afara zonelor rurale ale țării.

La nivel național, ratele șomajului au crescut, în special în rândul tinerilor. Mulți moldoveni, în special tineri moldoveni, au părăsit țara în întregime, iar mulți dintre cei dragi rămași în Moldova sunt dependenți de remitențele pe care ei le trimit acasă. Aceste fluxuri de remitențe au constituit 15% din PIB-ul țării în 2020, făcând Moldova cea mai dependentă de remitențe țară din Europa.

Dar pentru mulți care locuiesc în zone îndepărtate, accesarea acestor transferuri de remitențe nu este ușoară. Majoritatea punctelor de acces formale sunt concentrate în orașele mari, iar cei care trăiesc și lucrează în mediul rural - în special cei implicați în agricultură - nu își permit adesea să-și ia suficient timp liber pentru a le accesa.

În lumina acestor provocări, subdiviziunea IFAD din Orientul Apropiat, Africa de Nord și Europa (NEN) cu facilitățile sale de finanțare a remitențelor, în parteneriat cu Comisia Națională a Piețelor Financiare din Moldova, au lansat un proiect menit să consolideze Asociațiile de Economii și Împrumut (AEÎ) din țară astfel, încât să poată gestiona transferurile de remitențe. AEÎ-urile au fost principala rețea a furnizorilor locali de servicii financiare la nivel local mai bine de 20 de ani. Acestea sunt răspândite în toată țara, iar în unele zone rurale sunt singurii furnizori de servicii financiare disponibili. Datorită istoriei lor îndelungate și a caracteristicii de localizare, AEÎ-urile sunt considerate ca fiind de încredere.

Remitențele ca o cale spre incluziune financiară

Proiectul a fost conceput pentru a completa Proiectul de Reziliență Rurală (PRR) finanțat de IFAD, care este în curs de desfășurare în teritoriu, un efort de a oferi împrumuturi întreprinderilor mici și mijlocii și tinerilor antreprenori. Se așteaptă că permiterea AEÎ-urilor să proceseze transferuri internaționale de plăți a remitențelor va spori concurența dintre furnizorii de servicii existenți și va oferi familiilor din zona rurală o alternativă fiabilă la punctele de acces formale, cum ar fi operatorii de transferuri de bani în numerar. Acesta aduce de asemenea speranțe că canalizarea remitențelor prin instituții financiare din teritoriu, precum AEÎ-urile, care pot oferi servicii adaptate populației rurale specifice pe care le deservește, îi va inspira pe participanți să economisească o parte din banii pe care îi primesc și să-i folosească pentru activități generatoare de venituri și pentru investiții pe termen lung. Conectarea în acest fel a remitențelor cu serviciile financiare accesibile ar trebui să permită activităților de dezvoltare din zonă să atingă un potențial și mai mare.

Proiectul a început prin efectuarea unui sondaj cu participarea a peste 1.000 de familii moldovenești cu rude pe unul dintre principalele coridoare de remitențe ale țării (adică Franța, Germania, Italia și Rusia). Rezultatele sondajului au arătat că, pentru majoritatea gospodăriilor ce primesc remitențe, acestea reprezintă cel puțin jumătate din venitul total al gospodăriei. O parte substanțială de respondenți, în număr de circa 43%, primesc remitențele în mod informal, fie direct de la un membru al familiei sau de la un prieten, fie prin șoferi de autobuz care transportă bani în țară în numele rudelor (adică „serviciul de autobuz”).

Rezultatele sondajului arată, de asemenea, că majoritatea familiilor primitoare de remitențe nu folosesc un cont formal de economii. Acestea își păstrează remitențele acasă, „sub saltea”. Majoritatea banilor sunt folosiți pentru acoperirea cheltuielilor de bază imediate, cum ar fi hrana, îngrijirea sănătății și educația. Dintre cei care au raportat că au investit unele dintre remitențele lor, cele mai frecvente investiții au fost în semințe de culturi agricole (17 la sută dintre respondenți), îmbrăcămintea pentru comerț (15 la sută) și fabricarea produselor agricole și alimentare (12 la sută fiecare).

Un impuls pentru AEÎ – și pentru familii din zone rurale

Din 2009, IFAD a sprijinit peste 117 AEÎ-uri prin diferite programe de investiții care au atins mai mult de 3.000 de împrumutați/debitori, cu scopul de a extinde accesul la serviciile financiare familiilor active din țară, dar cu venituri mai mici.

Există aproximativ 230 de AEÎ-uri în toată Moldova, dintre care 64 sunt capabile să proceseze depozite pentru 86% din activele întregii rețele AEÎ. Dintre acestea, 35 de AEÎ-uri au fost selectate pentru a testa această inițiativă. Criteriile de selectare au inclus o evaluare aprofundată a capacităților fiecărei AEÎ, respectarea acesteia la reglementările financiare și alinierea sa la cerințele PRR. Procesul a continuat în ciuda dificultăților cauzate de pandemia COVID-19, evaluările fiind efectuate de la distanță ori de câte ori era necesar. Proiectul a ajutat apoi AEÎ-urile calificate să fie autorizate ca agenți oficiali de transfer de remitențe de către Banca Națională a Moldovei.

În Ziua internațională a remitențelor familiale (16 iunie) 2020, proiectul a ajuns la realizarea primei etape: primul transfer internațional a fost canalizat cu succes printr-o AEÎ. Vangheli Ludmila, profesoară din orașul Ștefănești, a primit un transfer de la fiul ei Mihai, care lucrează în Statele Unite ca șofer de camion.

Având în vedere transferurile internaționale de remitențe, proiectul intenționează acum să ajute toate cele 35 de AEÎ participante să își adapteze produsele de credit și economii existente la nevoile beneficiarilor de remitențe. Aceștia speră să își concentreze eforturile asupra produselor destinate tinerilor, în special persoanelor emigrante, care se întorc și familiilor acestora, deoarece aceștia sunt clienții cu cea mai mare probabilitate de a solicita finanțare pentru lansarea unei noi întreprinderi.

În total, se așteaptă ca proiectul să beneficieze de 4.000 de noi utilizatori de remitențe și să așteaptă creșterea soldurilor conturilor de economii cu 10% anual. Acest lucru ar ajuta acestor familii să se simtă mai incluse în economiile locale și regionale - și să contribuie la creșterea veniturilor și la îmbunătățirea vieții cotidiene.

Până în prezent, mulți oameni care locuiesc în localitățile rurale din Moldova au beneficiat de noile servicii de remitere prin intermediul AEÎ. Pentru fermieri precum dl. Valeriu, aceasta ofertă i-a ajutat să facă față anului 2020 deosebit de dificil. Vezi mai jos povestea lui.

<https://www.youtube.com/watch?v=wzsy3B79EZo>